

מסורת הש"ס

(א) לעיל קלב, (ב) ו'נ"ל (בארשס), (ג) לעיל קי. מנחות מד, (ד) ונקמן קלג[:], (ה) [מתוספתא פ"י ה"א], (ו) גיטין מז, (ז) וינכחות ט, (ח) ו'נ"ל ארשס, (ט) עיין רש"י ורש"א, (י) ויקרא כג, (יא) אין לו שם אחר כל"ל ר"מ, ט ונ"י היטב מוס' מנחות מד. ד"ה טלית, (טז) ש"יך לע"ג,

תורה אור השלם

1. וְהָיָה יְהוָה מִשְׁפַּט הַבְּהִימִים מֵאֵת הַקָּדֶם מֵאֵת זִכְרוֹ הַזֶּכֶךְ אִם שׁוּר אִם שֶׁה וְהָיָה לִבְהֵן הַיָּרֵעַ וְהַלְוִיִּים וְהַקְּדָשׁ:

דברים יח ג
2. וְלִקְחָתָהּ מִרְאשִׁית כֹּל פְּרִי הָאֲדֻמָּה אֲשֶׁר תֵּבִיא מִאֶרֶץ אֲשֶׁר יִי אֱלֹהֶיךָ וְנָתַן לָךְ וְשָׂמַת בְּטֶנְא וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר יי אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם:
דברים כו ב
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן יִבְיֹאוּ לָךְ לָךְ יִהְיֶה כָּל טָהוֹר בְּבִיתְךָ יִאֲבָלוּ:

במדבר יח יג
4. גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אֲרָבֶעַ כַּנְפוֹת בִּסְטִיךְ אֲשֶׁר תִּכְסֶה בָּהֶּ:

דברים כב יב
5. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְפֵי בְגָדֵיהֶם לִדְרוֹתָם וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכְּנָף פִּתִּיל תְּכֵלֶת:
במדבר טו לח
6. כִּי תִבְנֶה בֵּית חֹדֶשׁ וַעֲשִׂיתָ מַעֲקֶה לְגִגֶּךָ וְלֹא תִשִּׂים דָּמִים בְּבִיתְךָ כִּי יַפֵּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ:

דברים כב ח
7. וְאִבְלַת לִפְנֵי יי אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר לִשְׁכֹּן שְׁמוֹ שָׁם מַעֲשֶׂה דָגָךְ תִּירְשֶׁךָ וְצִצְיֹךָ וּבִבְרַת בְּקָרְךָ וְצִנְאָךָ לִמְעַן תִּלְמַד לִירֵאָה אֶת יי אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים:
דברים יד כג
8. וְהִבֵּאתָם שָׁמָּה עֲלֵיתֶכֶם וּבְחִיבֶכֶם וְאֵת מַעֲשֵׂייתֶכֶם וְאֵת תְּרוּמַת יְדְכֶם וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבָחֵיכֶם וּבִבְרֹת בְּקִרְבֶּכֶם וְצִנְאֲנֶכֶם:
דברים יב ו
9. רֹאשִׁית דָּגְךָ תִּירְשֶׁךָ וְצִצְיֹךָ וְרֹאשִׁית גֹּז אֲנָךָ תִּתֵּן לוֹ:

דברים יח ד
10. וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא יִשְׁאוּ עָלָיו חֲטָא וּמִתּוֹ בּו כִּי תִחַלְלֶהוּ אֲנִי יי מִקֹּדֶשׁ:
ויקרא כב ט ואיש כי יאכל קדש בשגגה וְנִסַּף חֲמִשִּׁיתוֹ עָלָיו וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ:
ויקרא כב יד

דרך ציאסף. לִבִּית אַתָּה קוֹבֵעַ מוֹזוּה וְכִשְׁהוּ נִכְנֵס לְבִיתוֹ רִגְלִיהַ

דִּימִינָא עֵייל צִרִישָׁא נִמְלָא שְׁהִימִין כִּנְסִיָּה הוּא דֶרֶךְ צִיָּאָה: **מַסְנוֹס**.

הַזֹּרֵעַ וְהַלְחִיִּים וְהַקְּצֶה: **זוֹבַחִי**. שְׁנִים מִשְׁמַע: **אֲדַרְכָּה נִילָף נִפְסִינָה מַסְרוּמָה**. וְלֹא תַבְעִי קֶרֶף דֶּהֱא קוֹלָא וְחוּמְרָא לַחּוּמְרָא מַקְשִׁינָן^[1]: הַדִּין

עַם הַטֶּנְא. צִפְרִיקִין דְּלַעִיל וּזוֹבַחִי

אוֹרְכִיסָה דְּקֶרֶף הוּא: **אֲרַלְךָ**. אֲשֶׁר

תִּבְיֹא מִאֲרַלְךָ אֲרַלְךָ מִשְׁמַע מִיעוּטָא

יֵאֲרַכְסָה לֹא מִשְׁמַע מִיעוּטָא כּוּלִי הֵאִי

וְלֹא מִמַּעַטָּא חוּזָה לֶאֱרַךְ מִיַּיְה

דַּמַּשְׁמַע כֹּל מַקּוֹס שִׁישׁ לֶהַס אֲרַךְ אֲכַל

אֲרַלְךָ מִשְׁמַע הַמִּיּוּחַדַת לָךְ וְלֹא לַעֲזִידִי

כּוֹכְבִּים: **כִּי יוֹפֹל הַנוּפֹל**. כֹּל שְׂרָאִי

לִיפּוֹל הִימִינוּ וְאִפְּלִיו צְשׁוּתָפוֹת: **צָפִי**

נִכְסִיּוֹת. שְׁאִין חֶלֶק לֵאחַד מֵהֶן בּו

שָׁף לִבְנֵי עֶבֶר הִים הוּא וְעוֹד שְׁאִינוּ

בֵּית דִּירָה: **לִיטְנוּ לִפְנֵי כִלְנִי**. דֹּאמֶר

צִרָא דַּמּוּדִי ר' אֲלַעָאי כֹּכֵל הֵי דֶּהֱא

תַּנִּיָּא דַּפְלִיג ר' אֲלַעָאי צִבְכוּרָה וְלֹא

מַרְבִּי לֶה מִצְקִרְסָא וְאִנְאִנס: **וְאִמֶּר ר'**

חִינִיָּא מַסּוּרָא לִיטְנוּ לִפְנֵי כִלְנִי.

דַּרְצָא דֶּהֱא תַנִּיָּא דַּפְלִיג רְבִי אֲלַעָאי

בַּמַּתְנוֹת וּמַדְפֹּטֶר בַּמַּתְנוֹת עַל כִּרְמָךְ

פֶּטֶר נָמִי בַּתְרוּמָה דִּלִּי ס"ד בַּתְרוּמָה

מַחֲזִיז הִיכִי פֶטֶר בַּמַּתְנוֹת יֵאֵלִיתִינִיּוּ

לַחֲזִיצָא מִתְרוּמָה הוֹאִיל וּגְמִיר גִּזִּירָה

שׁוּה דַּמַּתִּיָּה נַמִּינָה מַסְתַּבְרָא דֶּהֱא

אֲגַמְרוּה לַחּוּמְרָא אִית לָן לַמִּידָן:

יֵאֵל ש"מ בַּתְרוּמָה נָמִי פֶטוּר. דַּדִּיִּיךְ

דַּגְנָךְ וְהַדֵּר יִלְיָךְ מַתְנוֹת אוֹ מִתְרוּמָה

אוֹ מַרְאשִׁית הַגּוֹ בַּנְמִינָה נַמִּינָה (ו):

טַוִּי מַה. כִּיוֵן דַּמַּתְרוּמָה יִלְיָךְ רְבִי

אֲלַעָאי לִרְאשִׁית הַגּוֹ דֹּאמֶרְן לַעִיל

שׁוּתָפוֹת דַּעֲזִיד כּוֹכְבִּים נִפְקָא לִיהַ

מַרְיָשִׁיָּה דְּקֶרֶף אִי מַה תְּרוּמָה בַּחוּרִיל

לֹא אָף רִאשִׁית הַגּוֹ בַּחוּרִיל לֹא דַפְס"ק

דְּקַדְוִשִׁין (דף לו): ק"י'ל כֹּל מַזָּה שְׁאִינָה

תַּלוּיָה צֶאֱרָךְ נוֹהֲגַת צִין צֶאֱרָךְ צִין

בַּחוּרִיל דִּילִין מַעֲנֻדַת כּוֹכְבִּים שְׁהִיא

חוֹבַת הַגּוֹף וְנוֹהֲגַת כֹּכֵל מַקּוֹס אֲכַל

חוֹבַת קֶרֶקַע אִינָה נוֹהֲגַת אֲלֵא צֶאֱרָךְ:

מַרְהִיבִיל. שֶׁס מַקּוֹס: **אִין**. וְדִלִּיט:

וְהַסְנִיָּא. בְּיַחוּתָא^[2] **סְרוּמָה טוֹבִלָּה**.

אוֹסֶרַת מַשּׁוֹס טַבֵּל דַּכְמִיז^[3] אֲשֶׁר יִרְיִמוּ

צַעֲמִידִים לִיתְרַס הַכְּמוֹז מַדְכֵּר צֶאלוּ

הֵן הַשְׁטַרְפִּין (פִּסְהִדִּין דף פג): **אִין לָךְ**

בו אֲלֵא מַרְאשִׁיּוּ וְאִין. מַשְׁהוּפֶרַס

וְנַעֲשֶׂה רִאשִׁית הוּא שְׁלו אֲכַל מַעֲיַקְרָא

יֵאֵל לֹן אֲלֵא שֶׁס אַחַד דֶּהֱאִי רִאשִׁית

קֶרֶף יִתִּירָא הוּא וְאִרְאשִׁית דְּלַעִיל

סַמִּין וְהוֹה לִיה לַמַּכְתָּב וְגוֹ אֲלַכָּךְ:

מִיסָה. זֹר הַאוֹכֹלָה צַמּוּד: **חוּמָס**.

צַשׁוּגַג: **רֶאשׁוֹן וְשֵׁנִי**. מַעֲשֶׂר רֶאשׁוֹן

וּמַעֲשֶׂר שֵׁנִי: **אִין לָךְ אֲלֵא רִאשִׁיתוֹ**.

אִין לָךְ נַמִּינָה אַחֲרַת לַהֲפָרִישׁ מַמְנו

מַדְלָא כַּחַז וּמַגּוֹ אֲלַכָּךְ ש"מ מַתְנָה

רֶאשׁוֹנָה בְּלַצֵּד אַתָּא רִאשִׁית לֶאשְׁמוּעִי:

סְרוּמָה מַחֲדָשׁ עַל הֵישָׁן. לֹא. דַּכְמִיז הַיּוֹצֵא

שְׁהִיו לוֹ חֲמֵשׁ גִּזִּים אִין מַנְטְרָפוֹת דֹּאגִיזִים

וּגְזוּחַ הַשְׁמִים צִשְׁנָה זֹו וְשֵׁלָשׁ צִשְׁנָה שְׁנִי

אִיכָא דֶּהֱשַׁמַּת אִיכָא גִזִּים שֶׁל חֲמֵשׁ אֲלֵא

אִידֶךְ דֹּאפִּילוֹ חֲמֵשׁ אִין מַנְטְרָפוֹת קִשְׁיִן אֶהֱדִיד: **אֲלֵא** לֹאוּ **שַׁמַּע מִינָה**. צֶהֱא נָמִי פְּלִיגִי רְבִי

אֲלַעָאי וּרְצֵנָן לְרַבִּי אֲלַעָאי דְּמִקְשִׁי

גּוֹ לַתְרוּמָה אִין מַנְטְרָפוֹת וּלְרַצֵּנָן מַנְטְרָפוֹת. כֹּל הֵי קוֹשִׁיתָא לְרַבִּי אֲלַעָאי: **הַגְּדֵל צַחִיּוֹב**. כִּגוֹן יִשְׂרָאֵל שֶׁלַקַּח שְׁדָה מִן הָעוֹזֵד כּוֹכְבִּים

כַּדמַּפְרַס לַקְמִיָּה: **הַגְּדֵל צַפְטוּר**. צִיד עוֹזֵד כּוֹכְבִּים: **צַחִיּוֹב**. לֵאחַר שֶׁצָּאוּ צִיד יִשְׂרָאֵל: **בַּסּוּרִיא**. אִרְס לֹוֶצֶה שֶׁכִּבְשָׁה דוֹד וְלֹא

שְׁמִיָּה כְבוֹשׁ וְלֹא חִלָּה צֶה קְדוּשַׁת הָאֲרֶץ וּקְלָה קְדוּשַׁתָּה וְיֵשׁ קִינִי לַעֲזוֹד כּוֹכְבִּים לַהֲפִיקַע מִיד מַעֲשֶׂר לִפְיָךְ אִין יִשְׂרָאֵל חִיִּיד לַעֲשֶׂר אֲלֵא

עַל הַתּוֹסַפַּת הַשְׁנִי שְׁלִישִׁים שְׁגַדְלוּ אֲלֵנוּ טַבֵּל וְחוּלִין מַעֲזוּרִין אֲכַל צֶאֱרָךְ יִשְׂרָאֵל מַעֲשֶׂר עַל הַכֹּל שְׁאִין קִינִי לַעֲזוֹד כּוֹכְבִּים צֶה לַהֲפִיקַע

מִן הַמַּעֲשֶׂר (וּגִישׁין מ״ח). וְחִסְמִים פּוֹטְרִין דְּכִיוֵן שֶׁהִצִּיאָה שְׁלֵשׁ צִיד עוֹזֵד כּוֹכְבִּים כֹּאִילוּ נִגְמַרָה כּוֹלָה בִּידוֹ דְּקִיִּימָא לָן (ר"ה יב: יג). תַּצּוּאָה בַּתֵּר שְׁלִישׁ

אֲזוּלָּה: **וְכִי תִימָא הֵי נָמִי**. דֶּהֱגַל צִיד עוֹזֵד כּוֹכְבִּים פֶּטוּר מִרְאשִׁית הַגּוֹ אִפְּלִיו צֶא לִיד יִשְׂרָאֵל: **הַלוּקָה גּוֹ אֲלֵנוּ שֶׁל עוֹזֵד כּוֹכְבִּים**.

קוֹדֶס שְׁנַגּוּזָה: **פֶּטוּר מִרְאשִׁים הַגּוֹ**. דִּלְאֲלָךְ צַעִינָן וְלֹא גִיזּוּמִיךְ וְהַכָּא לֹאוּ אֲלֵנוּ דִּישְׂרָאֵל הוּא: **הֵא אֲלֵנוּ לַגּוּזוּ**. לַקַּח וּקְנָה עַדְרוֹ שֶׁל

עוֹזֵד כּוֹכְבִּים כִּשְׁהִיא עוֹמַדַת לַגּוּזוּ הוֹאִיל וְהַכֹּל שְׁלו וּקְרִינָא צִיָּה אֲלַכָּךְ: **חִיִּיב**. וּאָף עַל פִּי שְׁגַדְלוּ הַגִּזִּים אֲכַל עוֹזֵד כּוֹכְבִּים:

ראשית הגז פרק אחד עשר חולין

קלו.

בִּיתָךְ דֶּרֶךְ בִּיאַתְךָ. תִּימָה אֲמַאי לֹא אֲמַר שׁוּתָפוֹת דַּעֲזוֹד כּוֹכְבִּים כַּדְקָאמֶר כֹּכֵל הֵי דְלַעִילָט: **אַרְצָא אֲרַצָּךְ** **צ"ז לַמַּעֲוִטִי חו"צ**.

אֶע"ג דַּמַּזָּוָה הַתַּלוּיָה צֶאֱרָךְ הִיא מַכֵּל מַקּוֹס אֲלַטְרִיךְ לַמַּעֲוִטִי מַשּׁוֹס דַּאֲתַקֶּס לַצֶּסֶר בְּחַלָּצַ בַּחַד קֶרֶף. רַשְׁצ"ס:

אִי מַה תְּרוּמָה חִיִּיבִין עָלֶיהָ מִיתָה וְחוּמָשׁ כּוּ'. וְאֶע"ג דַּצִּרְאשִׁית הַגּוֹ לֹא שִׁיכָא צִיָּה אֲכִילָה וְאִין בַּתְרוּמָה חוּמָשׁ אֲלֵא בַאֲכִילָה הַנֶּאֱתָ רִאשִׁית ז' הִיא אֲכִילַתָּה:

יֵאֵאָף רִאשִׁית הַגּוֹ שְׁשִׁירְיָה נַבְרִין. תִּימָה מוֹנֵלָן דַּצַּעִינָן שְׁשִׁירְיָה נַכְרִין אִי מַדְכְּמִיז רִאשִׁית בַּצִּרְאשִׁית הַגּוֹ נָמִי כַחֲצִיד רִאשִׁית וּמַה לְרִיךְ לִמְלִיף מִתְרוּמָה וְיֵשׁ לוֹמַר דֶּהֱא דַצַּעִינָן בַּתְרוּמָה שְׁשִׁירָה נַכְרִים מַשּׁוֹס דִּילַפִּינָן תְּרוּמָה מַחֲלָה דַחֲלָה נִקְרַאת תְּרוּמָה וּצְחֲלָה כַּחֲצִיד מַרְאשִׁית דַּמַּשְׁמַע וְלֹא כֹל רִאשִׁית:

כַּרְבִּי
הַטַּבַּח בְּכוּרִים אֶע"ג דַּכְּתִיב ²אֲרַצָּךְ דִּירָךְ אִין דְּשׁוּתָפוֹת לֹא יִכְתֹּב רַחֲמֵנָא ³בְּכוּרִי כֹל אֲשֶׁר ⁴בְּאֲרַצָּךְ אֲלֵא אֲרַצָּךְ לְמַה לִּי לַמַּעֲוִטִי חוּצָה לְאֶרֶץ צִיצִית אֶע"ג דַּכְּתֹב רַחֲמֵנָא ⁴כְּסוּתְךָ דִּירָךְ אִין דְּשׁוּתָפוֹת לֹא יִכְתֹּב רַחֲמֵנָא ⁵עַל כַּנְפֵי בַגְדֵיהֶם לְדוּרוֹתָם וְאֲלֵא כְּסוּתְךָ לְמַה לִּי לַכְּדֹרֵב יְהוּדָה ⁶דֹּאמֶר רַב יְהוּדָה יִטְלִית שְׁאוּלָה פֶּטוּרָה מִן הַצִּיצִית כֹּל שְׁלִשִׁים יוֹם מַעֲקָה אֶע"ג דַּכְּתֹב רַחֲמֵנָא ⁶לִגְגֶךָ דִּירָךְ אִין דְּשׁוּתָפוֹת לֹא יִכְתֹּב רַחֲמֵנָא ⁶כִּי יוֹפֹל הַנוּפֹל מִמֶּנּוּ אֲלֵא גִגֶךָ לְמַאי אַתָּא ⁷לַמַּעֲוִטִי בְּתִי כְּנַסִּיּוֹת וּבְתִי מוֹדְרָשׁוֹת אֲמַר רַב בִּיבִי בַר אַבְיִי לִיתְנוּהוּ לַהֲנִי כִלְלִי דַתְנִיָּא בַּהֲמַת הַשׁוּתָפוֹן חִיִּיבַת בְּבִכוּרָה וּר' אֲלַעָאי פּוֹטְרָה מַאי טַעֲמָא דַּר' אֲלַעָאי דַּכְּתִיב ⁷בְּקֶרֶךְ וְצִנְאָךְ וְהִיא כְּתִיב ⁸בְּקִרְבֶּכֶם וְצִנְאֲנֶכֶם דְּכוּלָּהוּ יִשְׂרָאֵל אֲמַר רַב חִינִיאַ מַסּוּרָא לִיתְנוּהוּ לַהֲנִי כִלְלִי דַתְנִיָּא בַּהֲמַת הַשׁוּתָפוֹן חִיִּיבַת בַּמַּתְנוֹת וּר' אֲלַעָאי פּוֹטֶר מַאי טַעֲמָא יִלְיָךְ נַתִּינָה נַתִּינָה מִרְאשִׁית הַגּוֹ מַה לַּהֲלֵן דְּשׁוּתָפוֹת לֹא אָף כַּאֵן דְּשׁוּתָפוֹת לֹא וְאִי ס"ד בַּתְרוּמָה מִיחִיִּיב גִּילָף נַתִּינָה נַתִּינָה מִתְרוּמָה אֲלֵא ש"מ בַּתְרוּמָה נָמִי פּוֹטֶר אִי מַה תְּרוּמָה בְּאֶרֶץ אִין בַּחוּצָה לְאֶרֶץ לֹא אֲמַר רַבִּי יוֹסִי מַנְהֲרִבִּיל אִין וְהַתְנִיָּא רַבִּי אֲלַעָאי אוֹמַר מַתְנוֹת אִין נוֹהֲגִין אֲלֵא בְּאֶרֶץ וּכֵן הִיָּה ⁹רַבִּי אֲלַעָאי אוֹמַר רִאשִׁית הַגּוֹ אִין נוֹהַג אֲלֵא בְּאֶרֶץ מַאי טַעֲמָא דַּר' אֲלַעָאי אֲמַר רַבֵּא יִלְיָךְ נַתִּינָה נַתִּינָה מִתְרוּמָה מַה תְּרוּמָה בְּאֶרֶץ אִין בַּחוּצָה לְא